

ДІАЛЕКТОЛОГІЯ

УДК 811.161.2'282.2'373

В.О. Дворянкін

ДО ОПИСУ НОМІНАЦІЇ ВНУТРІШНІХ ВЛАСТИВОСТЕЙ ЛЮДИНИ (на матеріалі українських східностепових говірок Південної Донеччини)

У статті проаналізовано низку номінацій людини за поведінкою на матеріалі українських східностепових говірок Південної Донеччини. Звернуто увагу на специфіку реалізації досліджуваних сем та лексичні паралелі з іншими говірковими групами української мови.

Ключові слова: українські східностепові говірки, сема, репрезентант, номінація, назви рис людини.

Дворянкін В.А. К описанию номинации внутренних свойств человека (на материале украинских восточностепных говоров Южной Донетчины). В статье проанализирован ряд номинаций человека по поведению на материале украинских восточностепных говоров Южной Донетчины. Обращено внимание на специфику реализации исследуемых сем и лексические параллели с другими группами говоров украинского языка.

Ключевые слова: украинские восточностепные говоры, сема, репрезентант, номинация, названия черт человека.

Dvoryankin V.O. On the problem of nomination of a person's character (based on the Ukrainian eastern steppe dialects of the southern Donetsk region). The article analyzes a number of nominations to consider a person's behaviour based on the Ukrainian eastern steppe dialects typical to the southern Donetsk region. Special attention is drawn to the revelation of certain peculiarities of the semes and lexical parallels with other groups of dialects in Ukrainian.

Keywords: Ukrainian eastern steppe dialects, seme, representant, nomination, names of people's character features.

Всебічне вивчення лексики новожитніх говорів української мови на сьогодні є одним із першочергових завдань сучасної вітчизняної діалектології. Описові конкретних тематичних груп лексики в новостворених говірках присвячено праці Н.Б. Клименко [1], Л.М. Тищенко [6], Н.П. Сіденко [4], В.В. Леснової [2], Р.Л. Сердеги [3], А.О. Скорофатової [5] та ін. Особливої актуальності набуває проблема дослідження назв рис людини в українському східностеповому континуумі, оскільки вона не була предметом спеціальних студій.

Метою статті є лексико-семантичний аналіз окремих назв людини за поведінкою на базі українських східностепових говірок Південної Донеччини з увагою до лексичних паралелей з іншими українськими діалектними масивами.

Розглянемо реалізацію деяких сем на матеріалі зазначених вище говірок.

Сема 'вихований' має шість репрезентантів: *вос|питаний* (58 н. пп.: 3–6, 8–10, 13–15, 17, 18, 20, 22, 24, 28–30, 32, 33, 35, 36, 38, 39, 42, 44–46, 48, 49, 52, 54, 55, 58–62, 66–68, 73, 75–78, 81, 84–89, 91–94), *вихованій* (47 н. пп.: 1, 2, 6, 7, 10–13, 15, 16, 18, 21, 23, 25–27, 29, 32–34, 37, 38, 41, 43, 47, 51, 53, 55–57, 63–66, 68–72, 74–76, 79, 82, 83, 87, 90), *в·іч|ливий* (7 н. пп.: 36, 50, 63, 65, 70, 74, 80), *кул|турний* (6 н. пп.: 4, 19, 45, 48, 59, 78), *ува|жит|є|л|ний* (1 н. п.: 84), *прі|є|рний* (1 н. п.: 40). Синонімічні утворення (по два номени) наявні у 26 н. пп., у більшості ж говірок (68 н. пп.) зафіксовано по одному маніфестанту семи. Найвища функціональна активність властива лексемі (російському запозиченню) *вос|питаний* (58 н. пп.), яка у східнословобожанському континуумі вживається зі значеннями 'той, який виявляє повагу до інших', 'той, який має навички пристойного поведіння' (ЛС: 14); у нижньонадніпряньських говірках виявлено пасивний дієприкметник минулого часу *вос|питаний* 'вихований' і ряд спільнокоренових дієслівних форм та іменників (ЧНН I: 199–201).

Низка корелятивних пар та іменників спільного роду реалізує сему 'некультурна, неосвічена, невихована людина': *не|кул|турний* : *не|кул|турна* (60 н. пп.: 1, 2, 6–8, 10–16, 18–20, 23–25, 27, 29–35, 38, 39, 41, 43, 45–47, 52, 53, 55, 57, 58, 60, 62, 64–68, 71, 73–76, 78–80, 82, 84, 86, 87, 90, 91, 93), *не|о|тесаній* : *не|о|тесана* (4 н. пп.: 22, 50, 51, 85) (і деривати *не|об|тесаній* : *не|об|тесана* – 4 н. пп.: 3–5, 54), *не|є|рамотний* : *не|є|рамотна* (4 н. пп.: 17, 40, 42, 48), *не|вихованій* : *не|вихована* (4 н. пп.: 36, 37, 69, 72), *не|вос|питаній* : *не|вос|питана* (1 н. п.: 9), *не|о|теса* (7 н. пп.: 28, 49, 56, 61, 81, 83, 89) (і дериват *не|об|теса* – 1 н. п.: 92), *неук* (5 н. пп.: 26, 44, 70, 77, 94), *мурло* (4 н. пп.: 21, 59, 63, 88).

Єдиним маніфестантом – загальноновживаним прикметником *послушній* (94 фіксації) – представлена сема 'слухняний' у 44 говірках (номен із тим самим значенням виявлено у східнословобожанських говірках (ЛС: 47), форму без префікса *сл|шний* 'тс' – у гуцульських (ГГ: 173), акцентні варіанти *сл|шний* і *сл|шний* 'тс' – у західнополіських (АЗП II: 157)). У 50 н. пп. зафіксовано по одному синоніму. Так, у 20 н. пп. (2–4, 5, 8, 17, 25, 27, 45, 53, 57, 58, 61, 64, 65, 67, 69, 72, 88, 89) відзначено синонімічну назву *слух|ний*, у 8 н. пп. (1, 26, 40, 48, 71, 77, 82, 91) – фонетичний варіант *слух|аний* (лексема характерна для ряду українських говірок: полтавських – 'тс' (СП: 97), нижньонадніпряньських (варіант *слух|аний*) – 'тс' (ЧНН IV: 81), східнословобожанських – зі значеннями 'тс' і 'який легко йде на поступки' (ЛС: 53)), у 12 н. пп. (20, 24, 30, 37, 41, 56, 59, 81, 87, 92–94) – *пок|ірний*, у 9 н. пп. (14, 31, 52, 54, 63, 70, 74, 80, 90) – дериват *пок|ірли|вий*, в 1 н. п. (76) – компаратив *пок|ірли|вий* *йак* *молоде* *йаг|н* *атко*.

П'ятьома прикметниками репрезентована сема 'нахабний'. Загальноновживаною є лексема, запозичена з російської мови, – *на|хал|ний* (94 фіксації); у 27 н. пп. (1, 2, 10, 13–15, 18, 19, 22, 24, 29, 32, 33, 36, 39, 45, 48, 54, 55, 59, 60, 62, 76, 83, 85–87) синонімом до неї виступає номен *на|хабний*, у 2 н. пп. (56, 94) – *зух|валий*, у 6 н. пп. (1, 17, 49, 67, 87, 88) – *наг|лий*, в 1 н. п. (88) – дериват, негативну конотацію якого передано суфіксом *-уч* ':- *наг|л* *уч* *їй*.

Семі 'нахабна людина' властиві словотвірні опозити *на́хал* : *на́халка* (94 фіксації) та *на́хабник* : *на́хабниця* 'а (7 н. пп.: 2, 22, 54, 59, 83, 85, 86), іменники спільного роду *на́хаба* (16 н. пп.: 3–5, 10, 13–15, 18, 19, 24, 29, 32, 33, 55, 62, 87), *наха́л у́га* (5 н. пп.: 1, 14, 19, 36, 65), *на́гл у́ка* (1 н. п.: 88). У н. п. 4 виявлено таку специфіку: емоційно-експресивне наповнення лексеми *на́хаба* може збільшуватися, якщо поряд із нею вживається прикметник *страш́ний*, ~а, який сприяє передачі відтінку несхвалення й обурення: *страш́ний*, ~а *на́хаба*.

Семі 'злодійкуватий' притаманні тринадцять маніфестантів, серед яких значного поширення в досліджуваному просторі набуло російське запозичення *воро́вний* (60 н. пп.: 1, 6–8, 10–13, 15–19, 23–25, 28–36, 38, 39, 41–46, 48, 49, 52, 53, 55, 58, 59, 61, 66–68, 70, 74, 75, 78, 79, 81–83, 85–89, 91–93). Інші назви є менш частотними: *хап́кий* (13 н. пп.: 3–5, 14, 22, 30, 64, 69, 76, 77, 83, 85, 90), *хвату́кий* (4 н. пп.: 26, 31, 47, 63) (і акцентний варіант *х'вату́кий* – 2 н. пп.: 57, 94), *злод'ї́куватий* (6 н. пп.: 2, 20, 50, 51, 65, 72), композит, ужитий у переносному значенні, – *доу́го'рукий* (10 н. пп.: 9, 40, 54, 56, 61, 62, 71, 73, 76, 86), фразеологізми, які мають по одній фіксації, – *хвату́кий на |руку* (н. п. 60), *не^ечи́стий на |руку* (н. п. 74), *ма́йє доу́є і |руки* (н. п. 27), *доу́є і |руки* (н. п. 37), *ли́к і |руки* (н. п. 80), *з ли^ен'кими ру́ками* (н. п. 21), *ли^епуч'ї |руки* (н. п. 84).

Опозиція 'злодій, той, хто краде' : 'злодійка' виражена переважно корелятивними парами. Так, загальноновживаними є словотвірні опозити *вор* : *воро́ука* (н. пп. 1–94), які, імовірно, свідчать про українсько-російське мовне контактування; вони зафіксовані в діалектних словниках: ЛС, СУСГ і ЧНН подають ці опозити з тією ж семантикою (ЛС: 14; СУСГ: 45; ЧНН I: 196). Щоправда, СУСГ засвідчує ще одне значення лексеми *воро́вка* – 'бджола, яка краде мед чужої сім'ї' (СУСГ: 45); ЄР відзначає останню номінацію тільки із цією семантикою (ЄР: 52). Як синонім до зазначених корелятивів в обстежуваному обширі побутує іменник спільного роду *вор'у́га* (н. пп. 1–94), негативна конотація якого посилюється з допомогою суфіксальної морфемі -у́г- (номен відомий з аналогічною семантикою східнословобожанським говіркам (ЛС: 14); у нижньонадніпряньських він уживається як зневажлива назва чоловіка-злодія (ЧНН I: 198)). Інші найменування належать до спорядичних: словотвірні опозити *кра'дун* : *кра'ду́ха* виявлено у 2 н. пп. (9, 39), *злод'ї́* : *злод'ї́ка* – у 3 н. пп. (50, 51, 52), акцентні варіанти *злод'ї́* : *злод'ї́ка* – у 2 н. пп. (2, 67). Кореляти *злод'ї́* : *злод'ї́ка* 'тс' також побутують у східнословобожанському просторі (ЛС: 26), назва *злод'ї́ка* – у західнополіському, але зі значенням 'бджола, яка краде мед чужої сім'ї' (ЄР: 67). Поодинокими є номінативні одиниці, зафіксовані тільки в н. п. 4: фразеологізм *н'ї́ д'н'ом / н'ї́ ноч'у* : *не^е спит* та субстантивовані прикметники-опозити *робот'аш'ч'ї́* : *робот'аш'ч'а*, ужиті в переносному значенні (явище емоційно-оцінної енантіосемії) [7].

Семі 'швендя-чоловік' і 'швендя-жінка' представлені такими номінативними одиницями: іменником спільного роду *ш'вен'д'а* (85 н. пп.: 2–4, 6–13, 15–18, 20–37, 39–55, 57–71, 73–75, 77–83, 85–94) і словотвірними

опозитами *похатник* : *похатниця* 'а (6 н. пп.: 1, 14, 19, 56, 72, 84) та *подворник* : *подворниця* 'а (3 н. пп.: 5, 38, 76). Крім того, зафіксовано й окремі синоніми – деривати з пейоративними суфіксами *-ал-* і *-ел-* – *швенд'ало* 'швендя-чоловік' (13 н. пп.: 21, 26, 27, 47, 53, 57, 58, 61, 80, 82, 92–94) і *швен'дело* 'тс' (1 н. п.: 40) та фразеологізм *найда подворна* 'швендя-жінка' (1 н. п.: 54). Деякі найменування зафіксовано в діалектних словниках: ЛС подає лексеми *швенд'а* 'тс', *швенд'ало* 'тс', *похатник* : *похатниця* 'а 'тс', *подворник* : *подворниця* 'а 'тс' (ЛС: 61, 47, 46), ЧНН – *похатниця* 'а 'тс', *швенд'ало* 'швендя' (іменник спільного роду з ремаркою “іронічне”) (ЧНН III: 253; IV: 230), СП – *похатниця* 'дитина чи й доросла людина, що ходить по чужих хатах' (із позначкою «несхвальне») (СП: 72), АЗП – *похатник* 'людина, яка не виконує ніякої роботи, а вештається по хатах, відвідуючи сусідів та знайомих' (іменник чоловічого роду), *похатниця* 'тс' (іменник спільного роду), *швенд'а* 'тс' (іменник спільного роду з ремаркою «зневажливе») (АЗП II: 79, 260), ЄР – *похатниця* 'жінка, дівчина, що без певних справ вештається по сусідах, селу' (ЄР: 104).

Тільки двома загальноновживаними лексемами – *непут'овий* і *гул'ашч'ий* (н. пп. 1–94) – у більшості говірок представлена сема 'непутящий'. Інші назви (словотвірні синоніми) є нечастотними: *непут'ашч'ий* (5 н. пп.: 22, 23, 25, 41, 78), *непут'н'ий* (4 н. пп.: 63–65, 69), *беспутний* (4 н. пп.: 74, 87, 92, 93) і фонетичний варіант *беспут'н'ий* (2 н. пп.: 80, 90).

Сема 'безпутний чоловік' і 'безпутна жінка' властиві субстантивовані прикметники-опозити *гул'ашч'ий* : *гул'ашч'а* (81 н. пп.: 1–21, 25, 27–49, 51–70, 75–77, 79–82, 84–90, 93, 94), іменник спільного роду *гул'ака* (9 н. пп.: 22–24, 50, 72, 73, 78, 91, 92), словотвірні опозити *гул'т'ай* : *гул'т'айка* (2 н. пп.: 26, 74), *ропутник* : *ропутниця* 'а (2 н. пп.: 71, 83). Крім того, у 3 н. пп. зафіксовано по одному синоніму на позначення безпутної жінки: *шл'ондра* (н. п. 27), *пов'йя* (н. п. 69), *х'воїда* (н. п. 78). Останній номен як іменник спільного роду на позначення неохайної людини виявлено в поліському обширі (у словнику супроводжується ремаркою «зневажливе») (ЛПГ: 223); із такими самими значенням і ремаркою подає це слово СУМ (СУМ XI: 46).

Сема 'волоцюга, бездомна людина' репрезентована іменниками спільного роду *брод'ага* (71 н. пп.: 1–13, 15–18, 20, 22–26, 28–34, 36, 38, 41–50, 52–59, 61–63, 66–69, 73, 75, 77–81, 83, 85, 86, 88, 89, 91, 94), *прис'блуда* (6 н. пп.: 27, 65, 74, 90, 92, 93), *бомж* (5 н. пп.: 19, 35, 39, 40, 64), *волоц'уга* (4 н. пп.: 21, 37, 76, 84), *пройдис'в'ит* (4 н. пп.: 14, 51, 60, 71) і субстантивованими прикметниками-опозитами *бездомний* : *бездомна* (4 н. пп.: 70, 72, 82, 87).

Сема 'дбайливий' у досліджуваному ареалі має вісім маніфестантів. Найбільшого поширення набув прикметник – запозичення з російської *заботливий* (63 н. пп.: 2–5, 7, 8, 10–18, 20, 21, 23–25, 27–30, 32–35, 38–40, 43–47, 50, 51, 53, 55, 57–62, 66, 68, 70–72, 74–77, 79, 81, 85, 87, 90, 92–94), що зафіксоване з такою ж семантикою у східнословобожанських (ЛС: 23) і нижньонаддніпрянських говірках (хоча в останніх ця лексема передає ще одне значення – 'такий, що вимагає турботи, дбайливості' (ЧНН II: 7–8)). Значно менша частотність притаманна іншим репрезентантам семи. Так,

назву *дбаїливий* виявлено у 12 н. пп. (9, 31, 36, 52, 54, 56, 80, 83, 86, 88, 89, 91), *бе^мспокійний* – у 9 н. пп. (1, 6, 19, 22, 42, 48, 67, 73, 82), *ста|рат і'єл'ний* – у 4 н. пп. (63–65, 84), *ста|ран:ий* (дериват) – у 3 н. пп. (37, 41, 49), *клопотливий* – в 1 н. п. (26), *тур|ботли^мвий* – в 1 н. п. (69), *хаз'айно'витий* – в 1 н. п. (78).

Зауважимо, що всі маніфестанти розглянутої вище семи (прикметники) можуть субстантивуватися й утворювати відповідні корелятивні пари. Така особливість характерна для реалізації опозиції 'дбайливець' : 'дбайливиця': *за|ботли^мвий* : *за|ботли^мва* (48 н. пп.: 2, 7, 10–18, 20, 21, 23, 25, 27–30, 32–35, 40, 43–47, 50, 53, 55, 57–62, 66, 68, 72, 74, 75, 77, 81, 85, 87, 90), *дбаїлива* : *дбаїливиця* (9 н. пп.: 9, 31, 36, 52, 54, 83, 86, 88, 89), *бе^мспокійний* : *бе^мспокійна* (7 н. пп.: 1, 6, 22, 42, 48, 73, 82), *ста|рат і'єл'ний* : *ста|рат і'єл'на* (4 н. пп.: 63–65, 84), *ста|ран:ий* : *ста|ран:а* (3 н. пп.: 37, 41, 49), *клопотливий* : *клопотлива* (1 н. п.: 26), *тур|ботли^мвий* : *тур|ботли^мва* (1 н. п.: 69), *хаз'айно'витий* : *хаз'айно'вита* (1 н. п.: 78). Словотвірні опозити засвідчено лише у 20 говірках: *п'іклу|вал'ник* : *п'іклу|вал'ниц'а* (9 н. пп.: 8, 51, 56, 70, 71, 76, 92–94), *ха|з'айін* : *ха|з'айка* (7 н. пп.: 3–5, 19, 38, 39, 79), *дбаїливець* : *дбаїливиць'а* (2 н. пп.: 80, 91), *оп'і'єл'кун* : *оп'і'єл'куниша* (2 н. пп.: 24, 67).

Семи 'недбайливець' і 'недбайливиця' представлені одним іменником спільного роду *ле^мдац'уга* (80 н. пп.: 2–5, 7, 8, 10–18, 20, 21, 23–30, 32–35, 37–49, 51, 53, 55–82, 84, 85, 87, 90–94) та чотирма корелятивними парами, які утворюють лексеми з префіксом *не-*. До останніх належать субстантивовані прикметники-опозити *не^мдбаїливий* : *не^мдбаїлива* (9 н. пп.: 9, 31, 36, 52, 54, 83, 86, 88, 89), *не^мха|з'айс'кий* : *не^мха|з'айс'ка* (3 н. пп.: 1, 6, 50), *не^мбе^мспокійний* : *не^мбе^мспокійна* (1 н. п.: 22) та словотвірні опозити *не^мха|з'айін* : *не^мха|з'айка* (1 н. п.: 19).

Таким чином, розглянуті семи в українських східноstepових говірках Південної Донеччини здебільшого мають широкий спектр реалізації. Найчастіше вони репрезентовані однослівними назвами, окремі з яких поширені (щоправда, не завжди з тим самим значенням) в інших українських діалектних масивах – і суміжних із досліджуваними говірками, і віддалених. Подальше вивчення номінації людини за поведінкою в згаданих вище говірках передбачає застосування лінгвогеографічного методу.

ЛІТЕРАТУРА

1. **Клименко Н.Б.** Назви одягу в східноstepових говірках Донеччини : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 "Українська мова" / Н.Б. Клименко. – Донецьк, 2001.
2. **Леснова В.В.** Номінація рис людини в українських східнослобожанських говірках : [монографія] / В.В. Леснова. – Луганськ : Альма-матер, 2004.
3. **Сердега Р.Л.** Лексика традиційного господарювання в говорах Центральної Слобожанщини (Харківщини) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 "Українська мова" / Р.Л. Сердега. – Х., 2005.
4. **Сіденко Н.П.** Географічна апелятивна лексика східноstepових говірок Центральної Донеччини : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 "Українська мова" / Н.П. Сіденко. – Донецьк, 2003.
5. **Скорофатова А.О.** Ономасіологія та лінгвогеографія фітономів в українських східнослобожанських говірках : [монографія] / А.О. Скорофатова. – Луганськ : Елтон-2, 2009.
6. **Тищенко Л.М.** Структурна

організація й динаміка побутової лексики південнословобожанських говірок : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 "Українська мова" / Л.М. Тищенко. — К., 2002. 7. Цоллер В.Н. Эмоционально-оценочная энантиосемия в русском языке / В.Н. Цоллер // Филол. науки. — 1998. — № 4. — С. 76–83.

ДЖЕРЕЛА ТА ЇХ УМОВНІ СКОРОЧЕННЯ

АЗП – Аркушин Г.Л. Словник західнополіських говірок : [у 2 т.] / Г.Л. Аркушин. – Луцьк : Ред.-вид. відділ "Вежа" Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2000. **ГГ** – Гуцульські говірки : [короткий словник] / [за ред. Я. Закревської]. – Львів, 1997. **ЄР** – Євтушок О.М. Короткий словник говірок Рівненщини / О.М. Євтушок // Вивчення лексики говірок Рівненщини – Рівне, 1997. – С. 38–138. **ЛПГ** – Лисенко П.С. Словник поліських говорів / П.С. Лисенко. – К. : Наук. думка, 1974. **ЛС** – Леснова В.В. Матеріали до словника говірок Східної Слобожанщини : Люди́на та її риси / В.В. Леснова. – Луганськ : Шлях, 1999. **СП** – Сизько А.Т. Словник діалектної лексики говірок сіл південно-східної Полтавщини : [навч. посіб.] / А.Т. Сизько. – Дніпропетровськ : ДДУ, 1990. **СУМ** – Словник української мови : [в 11 т.] / [за ред. І.К. Білодіда]. – К. : Наук. думка, 1970–1980. **СУСГ** – Словник українських східнословобожанських говірок / К. Глуховцева, В. Леснова, І. Ніколаєнко та ін. – Луганськ, 2002. **ЧНН** – Чабаненко В.А. Словник говірок Нижньої Наддніпрянщини : у 4 т. / В.А. Чабаненко. – Запоріжжя, 1992.

СКОРОЧЕННЯ

н. п. – населений пункт
н. пп. – населені пункти
'те' – те саме значення

СПИСОК ОБСТЕЖЕНИХ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ

(усі населені пункти розташовані в Донецькій обл.)

1) с. Іскра Великоновосілівського р-ну; 2) с. Червона Зірка Великоновосілівського р-ну; 3) с. Новоукраїнка Великоновосілівського р-ну; 4) с. Олексіївка Великоновосілівського р-ну; 5) с. Андріївка Великоновосілівського р-ну; 6) м. Курахове Мар'їнського р-ну; 7) смт Старомихайлівка Мар'їнського р-ну; 8) с. Комар Великоновосілівського р-ну; 9) с. Федорівка Великоновосілівського р-ну; 10) с. Успенівка Мар'їнського р-ну; 11) с-ще Грабське Амвросіївського р-ну; 12) с. Благодатне Амвросіївського р-ну; 13) с. Катеринівка Мар'їнського р-ну; 14) с-ще Новомиколаївка Волноваського р-ну; 15) с. Обільне Старобешівського р-ну; 16) с-ще Родники Амвросіївського р-ну; 17) смт Велика Новосілка; 18) с-ще Новоукраїнка Мар'їнського р-ну; 19) смт Оленівка Волноваського р-ну; 20) с. Времівка Великоновосілівського р-ну; 21) с. Микільське Волноваського р-ну; 22) смт Старобешеве; 23) смт Войковський Амвросіївського р-ну; 24) с-ще Урожайне Великоновосілівського р-ну; 25) с. Новомайорське Великоновосілівського р-ну; 26) смт Новотроїцьке Волноваського р-ну; 27) с. Старомлинівка Великоновосілівського р-ну; 28) м. Комсомольське Старобешівського р-ну; 29) с. Василівка Амвросіївського р-ну; 30) с. Новопетриківка Великоновосілівського р-ну; 31) с-ще Степне Волноваського р-ну; 32) с. Кирилівка Волноваського р-ну; 33) с. Петрівське Старобешівського р-ну; 34) с. Кумачове Старобешівського р-ну; 35) с. Рибинське Волноваського р-ну; 36) с. Красна Поляна Великоновосілівського р-ну; 37) с. Старогнатівка Тельманівського р-ну; 38) с. Вершинівка Тельманівського р-ну; 39) с-ще Хлібодарівка Волноваського р-ну; 40) с. Калініне Волноваського р-ну; 41) смт Андріївка Тельманівського р-ну; 42) с. Гранітне Тельманівського р-ну; 43) с. Мічуріне Тельманівського р-ну; 44) с. Черевківське Тельма-

нівського р-ну; 45) с. Кузнецово-Михайлівка Тельманівського р-ну; 46) с. Котлярівське Тельманівського р-ну; 47) с. Красівка Волноваського р-ну; 48) с. Старомар'ївка Тельманівського р-ну; 49) с. Нова Мар'ївка Тельманівського р-ну; 50) с-ще Труженка Володарського р-ну; 51) с-ще Привільне Волноваського р-ну; 52) с. Кальчинівка Володарського р-ну; 53) с. Малоянісоль Володарського р-ну; 54) с. Назарівка Володарського р-ну; 55) с. Кирилівка Володарського р-ну; 56) с. Чермалик Тельманівського р-ну; 57) с. Приморське Новоазовського р-ну; 58) с. Свободне Тельманівського р-ну; 59) с. Конькове Тельманівського р-ну; 60) с. Новокрасівка Володарського р-ну; 61) с. Новоянісоль Володарського р-ну; 62) с. Старченкове Володарського р-ну; 63) с. Ксенівка Володарського р-ну; 64) с. Сергіївка Володарського р-ну; 65) с. Республіка Володарського р-ну; 66) с. Октябр Новоазовського р-ну; 67) с. Красноармійське Новоазовського р-ну; 68) с. Козацьке Новоазовського р-ну; 69) с. Лугове Володарського р-ну; 70) с. Паннівка Володарського р-ну; 71) с. Новогригорівка Володарського р-ну; 72) смт Володарське; 73) с. Гнутове м. Маріуполя; 74) с. Заїченко Новоазовського р-ну; 75) с. Митьково-Качкарі Новоазовського р-ну; 76) с. Захарівка Першотравневого р-ну; 77) с. Суженка Володарського р-ну; 78) с. Бойове Володарського р-ну; 79) смт Старий Крим м. Маріуполя; 80) с. Стародубівка Першотравневого р-ну; 81) с. Бердянське Першотравневого р-ну; 82) с-ще Агробаза Першотравневого р-ну; 83) с. Широкине Новоазовського р-ну; 84) с. Безіменне Новоазовського р-ну; 85) м. Новоазовськ; 86) с. Комишувате Першотравневого р-ну; 87) с-ще Дем'янівка Першотравневого р-ну; 88) смт Мангуш (Першотравневе); 89) с. Іллічівське Першотравневого р-ну; 90) смт Седове Новоазовського р-ну; 91) с-ще Бабах-Тарама Першотравневого р-ну; 92) с. Урзуф Першотравневого р-ну; 93) смт Ялта Першотравневого р-ну; 94) с. Мелекине Першотравневого р-ну.